

Vetterlein, H.:

EGY IFJUSÁGI KÖNYVTÁR ÉLETÉBŐL

A Berlin-Tiergarten-i ifjúsági könyvtár

Amikor 1955 április hó 1-én Tiergarten kerület ifjúsági könyvtára Berlin északnyugati területének Moabit nevű városrészében /melynek 90 000 lakosa van/, az ottani fiuk és leányok számára megnyílt, az illetékes hatósági szervek ilyen létesítmény szükségességéről kétségtelesen meg voltak győződve s valamennyien egyetértettek abban, hogy bizonyosan élénk látogatottságra számíthatnak. Arra azonban, hogy ez a könyvtár hamarosan a városrész lakossága fia t a l s á g á n a k t ö b b m i n t 60 %-át fogja olvasói közé számítani és hogy már egy év után új olvasóteremmel kell bővülnie, még a szakemberek sem mertek gondolni. Hogyan került erre sor? Milyen indítókok hatottak itt közre?

Helvzetkép

Amikor 1952-ben a Tiergarten kerületben létesítendő szabadpolc-rendszerű ifjúsági könyvtár előkészítő munkálatai megkezdődtek és mikor az erre vonatkozó épülettervek 1954-ben elkészültek, a Tiergarten kerület északi részében fekvő, sűrűn lakott és gyermekekben gazdag Moabit városrésznek csupán egy 3000 kötetből álló ifjúsági osztálya volt, mely szervezetileg a tanácsházában elhelyezett könyvtárhoz tartozott.^{1/} Az ifjúsági könyvvállomány számára az ottani férőhely már nem volt elegendő, az újabb szaporulatot befogadni nem tudta; ezenkívül az ifjúsági olvasók rohamosan növekvő jelentkezése is önálló ifjúsági könyvtár létesítését követelte meg. Egyik elpusztult iskola épületének újraépítése során a Turm Strassében, amely Tiergarten kerület fő közlekedési- és

^{1/} A háború Moabitban két nagyobb könyvtárat a hozzátartozó ifjúsági könyvtárossztállal együtt elpusztított.

üzleti utvonala, adódott 1954-ben alkalom és lehetőség ifjúsági könyvtár létesítésére, az Elsa Brandström-iskola földszintjén. Mivel az alap nagysága egy 39 m hosszú, 6,60 m széles és 2,90 m magas, összesen tehát 152 m² nagyságú hasznos terület volt /a mellékhelyiségeket is beleértve/, előre megszabott adottsággal kellett számolni; a tervező építésznek ezekhez az adottságokhoz kellett alkalmazkodnia s a körülményekhez igazodó lehető legjobb megoldást megtalálnia. ...

Már magának a sok méter hosszú utcai frontnak a kiképzése - az utcakép egyöntetőségének biztosítása végett ui. a földszintet kirakatablakokkal látták el - valóban könyvtárunknak a maga nemében egyedülálló és le nem becsülhető, ma már gondolatban is nélkülözhetetlen toborzóeszközzé vált. Négy 3,50 x 2,20 m és öt 1,60 x 2,20 m nagyságú kirakatablak biztosítja - az északi fekvés ellenére - a könyvtár kielégítő természetes világítását. Ezek a nagy ablakok egyfelől az arra járóknak adnak lehetőséget az utcáról a könyvtár helyiségeibe való betekintésre, másfelől és főként lehetővé teszik, hogy megfelelő eszközök /perlonszálakból készült rács/ segítségével a kirakatfront egész hosszában dekorálható legyen.

Iparművészeti munkák tagolják és teszik barátságossá a könyvtár térbeli összhatását. A fiatal olvasóra a falak üveg-frizeiről, az ún. "Rollik"-ról számos mese-alak tekint alá; egy gyékény-szőnyeg figurái a mondák világáról mesélnek; egyik képes térkép német hazánkat mutatja; és imitt-amott a könyvespolcokon a legkülönbözőbb állatok ülnek háncsból és szalmából készítve. Mindezekhez járulnak még azok a papir- és szövetmunkák, melyeket fiatal olvasóink maguk készítettek és ajándékoztak könyvtárunknak.

Ezt a kimondottan derűs és tudatosan nem könyvtáriás benyomást még jobban aláhuzza az az élénk piros és egy néger gyermeket ábrázoló faliszőnyeg, amely a szomszédos olvasóhelyiségben függ. Ez az 1956. májusában pótlólag a könyvtárhoz csatolt helyiség is, akárcsak a szabadpolc-rendszerű könyvkölcsönző helyiség az utcára néz és onnan a kirakatablakon keresztül teljes egészében áttekinthető. Az asztalok, székek és könyvespolcok, a falak és a függönyök egymással összehangolt színének együttes hatása itt is vidám, de semmiképpen sem nyugtalanító összbenyomást kelt. Az olvasóterem 45 ülőhelyes; rendezvények alkalmával azonban még 150 gyermeket is be tud fogadni.

A fejlődés

Az ifjúsági könyvtár ujonnan történő felszerelése során a központ ifjúsági könyvtárossztályának 3632 kötetéből csupán 2140 volt átvehető. A többi agyonolvasott vagy elavult könyv volt. Az 1954. decemberétől 1955. áprilisáig eltelt viszonylag rövid idő alatt feldolgozták a régi és az új anyagot úgy, hogy a könyvtár megnyitásának napján kerekén 7000 kötet könyv állott kikölcsönzés céljából rendelkezésre. Hogy erre a viszonylag magas kezdő állományra mennyire szükség volt, azt a használat rövidesen igazolta. A kölcsönzési forgalom fejlődését hiven tükrözi az 1955-1958. év statisztikája.

Az 1955-56., 1956-57. és 1957-58. év befejeztével kialakult, majdnem egyforma nagy olvasólétszám azt tanúsítja, hogy több mint 4000 gyermek, vagyis a "Moabit-Hansaviertel" városrészben lakó 8-15 éves gyermekek 63,5 %-a az ujonnan szervezett ifjúsági könyvtár á l l a n d ó h a s z n á l ó j a . Leányok /2117/ és fiuk /2055/ majdnem fele-fele részben.^{2/}Feltűnő és tanulságos, hogy a műszaki és humán tagozat felső osztályainak növendékei 1294 olvasóval, azaz 31 %-al szerepelnek ebben a számban, ami elég magasnak mondható. Az olvasók fő részét az általános iskola és a reáltagozat felső osztályos növendékei alkotják 2610 olvasóval, ami a teljes olvasólétszám 61,5 %-ának felel meg. Hogy a szakiskolák és ipariskolai tanulók csupán 272 olvasóval, tehát 7,5 %-kal szerepelnek, annak oka egyrészt a korhatárban /15 év/, másrészt a könyvtár nyitvatartási idejében keresendő /hétfőn és pénteken 13-17 óráig/.

Év	Könyvállomány	Kölcsönzések száma	Az olvasóterem látogatóinak száma
1955/56			
ápr.-jun.	7348	24 487	-
jul.-szept.	8474	26 070	-
okt.-dec.	9588	36 554	-
jan.-márc.	10 247	35 813	-
Összesen:		122 924	- 3/

^{2/} Az 1957 márciusi állapot szerint.

^{3/} A könyvtár olvasóterme csak 1956 májusában nyílt meg.

Év	Könyvállomány	Kölcsönzések száma	Az olvasóterem látogatóinak száma
1956/57.			
ápr.-jun.	10 629	30 755	2518
jul.-szept.	10 858	16 720 ^{4/}	1451 ^{4/}
okt.-dec.	11 270	32 489	5661
jan.-márc.	11 690	35 373	9361
Összesen:		115 337	15 991
1957/58.			
ápr.-jun.	11 981	28 777	4054
jul.-szept.	12 209	25 300	3518
okt.-dec.	12 632	34 528	4994
jan.-márc.	12 822	35 514	5654
Összesen:		124 119	18 270

Hasonlítsuk már most össze az olvasók számának és az új szabadpolc-rendszerű ifjúsági könyvtár használatának fejlődését egy évi fennállás után a régebbi ifjúsági osztály munkaeredményeivel. Az 1953-54. évben a régi könyvtárban 2242 olvasót számláltak; az olvasók száma 1955-56-ban már 4247-re rugott. Az olvasók száma tehát majdnem a kétszeresére emelkedett. Még tanulságosabb a kölcsönzések összehasonlítása. Itt az 1953-1954. év 29 855 kötetével az 1955-56. év 123 524 kötete áll szemben, ami annyit jelent, hogy az ifjúsági osztály igénybevétele 300 %-kal emelkedett. A könyvtár erős igénybevétele abban is megnyilatkozik, hogy hetenként 20 kölcsönzési óra mellett 1955-56-ban óránként 128 kötet, 1956-1957-ben pedig 140 kötetet adtak kölcsön. A könyvállomány forgalmának sebessége 1955-56-ban 14,9. Ezzel szemben az 1956-57. évben - a nyári állományellenőrzés miatt - csak 10,6. Míg az első évben egy-egy olvasóra 2,4 könyv jutott, ami tul kicsi volt, addig ma már 3,1 könyv esik minden olvasóra. Hogy milyen nagy a könyvtár vonzóereje, mutatja az a tény is, hogy olvasóink 28 %-ának 15-20 percnyi utat kell a könyvtárba jövet megtennie; 392 olvasó, tehát 9 %, még fél óra gyalogutól vagy autóbussz

^{4/} Állományellenőrzés miatt a könyvtár és az olvasóterem az iskolai szünidő alatt zárva volt.

illetve kerékpár használatától sem riad vissza. Ennek a vonzóerőnek lehetnek különböző okai, - pl., még mindig kevés az ifjúsági könyvtár az egyes kerületekben, s a fiatalok körében az olvasási kedv általában igen nagyra nőtt; igen nyomatékos, bár talán nem döntő jelentőségű tényező könyvtárunk ilyen rendkívül erős használatában bizonyára a könyvállomány összetétele és nagysága is.

Könyvállomány

A könyvállomány összetétele tekintetében az volt az irányelv, hogy a lehető legnagyobb választékot adjuk. Anélkül, hogy emellett a kritikai mértéket figyelmen kívül hagynók, jó sok könyvnek és különösen kedvelt, terjesztésre érdemes műnek kellett megfelelő rendezésben rendelkezésre állni. A könyvtár ugyanis csak akkor jelent állandó vonzóerőt olvasói számára, ha könyvállománya viszonylagosan nagy, sokoldalú és állandóan növekszik. Ez a tapasztalat nemcsak a felnőttek könyvtárára vonatkoztatva helytálló, hanem az ifjúsági könyvtárakra is érvényes. Ha pedig az állományt ezenfelül még érdekessé tesszük és a fiatalság sokoldalú érdeklődéséhez és különböző fejlődési fokához is hozzá tudjuk idomítani, akkor a fiatal olvasók körében a visszhang is ennek megfelelően erős lesz. Csakis így fog az ifjúsági könyvtárnak sikerülnie, hogy az általános könyvtár függeléke helyett a könyvtárügy saját lábán járó és megbecsült önálló intézményévé váljék. A fiatal olvasókkal való munka terén végzetes hiba volna, ha őket igényeikben lebecsülnők.

Mindenekelőtt egészen különleges gondtal történt a szakállomány kiépítése is. Ha az ifjúsági könyvtár több akar lenni, mint pusztán szórakoztatási intézmény, akkor arra kell törekednie, hogy a fiatal olvasók szemében teljes értékű könyvtárnak tűnjék; ha pedig használóit fokozatosan az általános, felnőttek céljait szolgáló könyvtárak területére akarja átv vezetni, akkor csak egyetlen célt tartat szemé előtt: a könyvválasztékot a lehető legszélesebb körűvé kell tenni. Hogy mennyire nehéz és szinte a lehetetlenséggel határos kizárólag ifjúsági könyvekből olyan könyvállományt kialakítani, amely a mai fiatalság igényeivel valóban lépést tud tartani, azt már W i l l i O v e r w i e n is hangsúlyozta Dortmund-ban, amikor valamiféle "átmeneti könyvtárról" /"Übergangsbücherei"/ beszélt.^{5/}

^{5/} Bücherei und Bildung, 1957. 3.sz. 133.lap.

Ha egy pillantást vetünk könyvállományunk szakok szerinti tagozódására és címeiben való gazdagságára, világosan láthatjuk, milyen szükség van arra, hogy a felnőttek könyvtárának állományából a fiatal olvasók számára megfelelő könyveket keressünk ki, s milyen fontos, hogy a kurrens ismeretterjesztő és szakkönyv-termelést olyan szempontból megvizsgáljuk, mennyiben jöhetnek tekintetbe gyermekek és fiatalok számára is. Az alább következő összesítés alapjául az 1957. évi március hó 31-i helyzet, tehát az állomány két év utáni állapota szolgált:

	Kötetek száma:	Művek száma
Képeskönyvek, mesék és mondák	1382	549
Történetek fiúk és lányok számára	2664	779
Kalandos történetek szerte a világból	1165	382
Regények és elbeszélések	1239	698
Életrajzok	146	88
Földrajz, utazások	1094	539
Történelem	277	213
Költészet, művészet, zene	339	266
Idegennyelvű irodalom eredeti kiadásban	105	72
Természetrajz, ideértve az állattörténeteket is	1635	772
Technika, kézműipar, kereskedelem	601	324
Sport, játék	631	434
Vallás, élet- és hivatástan	164	112
Általános munkák, kézikönyvek	238	37

Azt, hogy az ismeretterjesztő irodalom viszonylagosan magas /45 %/ részesedését a nagyvárosi ifjusági könyvtár számára szükségesnek kell tekintenünk, továbbá azt is, hogy ez az irodalom felel meg egyedül a fiatalság művelődési éhségének, az 1956. év nyarán végzett adatgyűjtés nyilvánvalóan bebizonyította: a 152 718 kötetes összkölesöznésből 62 032 kötet - tehát 40 % - az ismeretterjesztő irodalomra esett. Az ismeretterjesztő könyvek száma az elbeszélő irodalmi művek számát 10 %-kal meg is haladja.

Ha szemügyre vesszük az egyes könyvek felhasználásának fokát, akkor - a már ismert és többek között Mannheimból is jelentett helyzetkép

mellett, hogy ti. az élen "A környezetből vett történetek és ismertetések fiúk és lányok számára" állanak /26 %/, továbbá a regények és elbeszélések /6,5 %/ - még sok más tanulságos bepillantást is nyerhetünk. Megjegyzésre érdemes pl. hogy az állattörténetek a kölcsönzések teljes számából a második legnagyobb részt teszik ki /15 %/ és még a kalandos történeteket /11 %/ is megelőzik. Az is szemmel láthatóvá válik, hogy az ifjúsági könyvtár sok érdekelt olvasót nyerhet azáltal, ha pl. állandó gondot fordít az élet- és hivatástalan szakcsoport kiépítésére. A könnyebb játékos csoport kisebb hangjegyfűzet állományával ugyancsak meglepő kölcsönzési eredményeket ért el. Ebben az összefüggésben még egy kísérlet méltó a megemlítésre, amit időközben nagy eredménnyel meg is valósítottunk: angolul és franciául tanuló olvasóink számára jó, nyomtatásban közzétett és szépen kiállított, az olvasásra egyenesen csábító eredeti kiadványokat vettünk fel állományunkba /pl. Verne: "20 000 lieues sous les mers" /20 000 mérföld a tenger alatt/, a Disney filmből vett képekkel illusztrálva; Fables de la Fontaine; Mazières: Rodolphe et Berlingot; Barrie: Peter Pan and Wendy; Austin: Reading today; Provensen The Animal Fair/.

Kölcsönzési tapasztalataink azt bizonyítják, hogy az ifjúsági könyvtár - csakugy mint a felnőttek könyvtára - "állandó vérutánpótlásra szorul a mindenkori új irodalom területéről, ha nem akar túl gyorsan érdektelenné válni". Ha a könyvtár olvasóinak kívánságát tartósan ki akarja elégíteni, viszonylag sokat felölelő könyvállománnyal, gondosan összeválogatott választékkal kell rendelkeznie. Amennyire magától értetődő, hogy a jó, régi irodalomnak is az olvasók rendelkezésére kell állnia, annyira fontos az is, hogy az időszerű, "aktuális" anyag is hozzáférhetővé legyen a könyvtárban.

Kirakatablak mint toborzó eszköz

Ha a Tiergarten-i ifjúsági könyvtár már kezdettől fogva abban az előnyös helyzetben volt, melyet központi fekvése - fő közlekedési útvonal, üzletek és áruházak közepette - már eleve biztosított számára, ugyezenkívül még egy fontos toborzó eszköze is van, és ez a 39 m hosszú kirakatablak frontja, a felette alkalmazott neon-felirattal: "Jugendbücherei". Az összesen 9 kirakatablak gyakran változó, egészen korszerű és maguk a könyvtárosok által készített dekorációja minden járóelőre,

de leginkább természetesen a fiatalokra erős vonzóhatást gyakorol; a kirakat tehát az elképzelhető leghatásosabb olvasótoborzást fejtí ki. Naponta megfigyelhetjük, hogyan mutogatják bentől a fiatalok az utcán álló kortársaiknak a kikeresett könyveket, hogyan állnak meg a dekorált kirakatablakok előtt, vágyakozóan nézve a kitett könyvekre és a bent olvasó gyermekekre, s hogyan sikerül végül is szüleiket rávenniük arra, hogy velük a könyvtárba be is menjenek s ott őket olvasónak felvétessék.

Rendezvények útján történő toborzás

.....

Hogy mily nagymértékben lehet ifjusági könyvtárat rendezvényekkel a nyilvánosság érdeklődési körének központjába állítani, azt bebizonyította a Tiergarten-i ifjusági könyvtárban rendezett számtalan felolvasó- és szerzői est, vitaest és kiállítás. Nemcsak új olvasókat lehetett ui. ezen az úton az ifjuság köréből toborozni, hanem a szerzők, kiadók, grafikusok és tanárok között sok barátunk könyvtári munkánk megértő segítőtársává is vált. Éppen ez a mozzanat is külön említést érdemel, mert valamely program ötletekben még oly gazdag elgondolása és előkészítése során sem szabad egy dologról megfeledkeznünk, nevezetesen arról, hogy a rendezvények pénzbe kerülnek. A költségvetési kerethez pedig a mi ifjusági könyvtárunk is éppen olyan szigorúan van kötve, mint minden más könyvtár.

Három év alatt a Tiergarten-i ifjusági könyvtár összesen 26 rendezvényt tartott. Ezek között szerepelt 3 kiállítás; 6 vitaestet a népfőiskolával közösen rendeztünk. Amíg a fiatalabb olvasók számára meseórákat és bábelőadásokat.....tartottunk, addig az olvasó- és elbeszélő-estek, valamint a vitaestek már inkább az idősebb gyermekekhez, illetőleg szüleikhez, nem különben a fiatalság nevelésében és gondozásában résztvevő felnőttekhez szóltak.

.....

A gyermekkönyv-illusztrátorral való találkozásunk arra indított bennünket, hogy nagy gyermek- és ifjusági könyvállományunkból mintegy 200-at a legszebb munkák közül "A szép ifjusági könyv - illusztrációk, könyvek, könyvborítékok" c. saját kiállításunk számára kiválogassunk, A visszhang igen erős volt; több mint 3000 látogatót számláltunk meg.

Erről a "D e r T a g e s s p i e g e l" című berlini napilap 1956. október 21-én kimerítő tájékoztatót adott és többek között ezt írta: "A "jó ifjusági könyv" témához - mint legújabb keletű adalókot - ez a könyvtár most kiállítást nyitott meg, amely áttekintést ad a gyermekkönyvpiac grafikailag legszebb és legértékesebb kiadványairól. Mind a fiatal, mind a már ismertebb rajzolóknak könyvillusztrációinak és könyvborítékainak eredeti rajzai adják ennek a kiállításnak keretét és varázsát. - Elsa Eisgruber-től, Walter Trier-en, Herbert Thiele-n, Horst Lemke-n át a fiatal berlini Helen Brun-ig, akinek lefegyverzően bohókás vonalvezetése gyermekeket és felnőtteket egyaránt elbűvöl, mind szerepelnek benne. Ez a kiállítás a legjobb szemléltető anyagot nyújtja a gyermekkönyvek azon kiadói számára, akik arra törekszenek, hogy művészileg is értékes könyveket adjanak az ifjuság kezébe... A könyvtár gyermekolvasó közönsége számára szóló különös meglepetésként a könyvtár vezetője egy berlini kiadónál nemrég megjelent gyermekkönyv szerzőjét és illusztrátorát is meghívta a kiállítás megnyitására. H e i n r i c h M a r i a D e n n e b o r g bábjátékos elmesélte "Das Eselchen Grisella" /Grisella, a csacsi/ című könyve keletkezésének történetét, és felolvastott belőle, - H o r s t L e m k e fiatal rajzolóművész pedig, aki Grisella csacsit minden időkre állatian derűs pofával ruházta fel, rajzolt a gyermekeknek. A közönség részvétele - ez annyit jelent: csend az előadó helyiségben - csodálatosan nagy volt. Amivel beigazolódt, hogy a jó lebilincseli a gyermekeket, még dörrenés okozta hatások és pisztoly-izgalom nélkül is. A művészek és kiadók szíves támogatása nélkül sem ez a kiállítás, sem az azzal kapcsolatos rendezvények nem válhattak volna valóra. A kiállítás illusztrált katalógusának kiadására sem lett volna e nélkül lehetőség. A kiállítás művészi plakátját H e l e n B r u n gyermekkönyv-illusztrátor tervezte. - Ugyancsak ezzel a kiállítással kapcsolatban tartottuk "Vita a korszerű gyermekkönyvről" tárgyú vitaestünket, amely illusztrátorokat, kiadókat, könyvkereskedőket, tanárokat, szülőket és könyvtárosokat - mint a gyermekkönyv közvetítőit hozta össze gondolatébresztő beszélgetésre.

Hogy a fiatalok mennyire fegyelmezetten és nyiltzivüen vesznek részt az olyan v i t á b a n , melyben hozzájuk hasonló koru viszi a szót és ért hozzá, hogy kérdéseikre helyesen és hecsületesen válaszoljon, ezt egy tizenhatéves baltimore-i születésü cserediákleánnyal tartott vi-

taesten tapasztaltuk, aki szellemesen és bájosan csevegett német kortársaival a "Halbstarke"-ról s az itteni és tengorentuli iskolai életről. Egy másik vitáról 1956. február 26-i számában így ír a "D e r T a g e s s p i e g e l": "Berlin legnagyobb ifjusági könyvtárában, a Tiergarten-i ifjusági könyvtárban, csütörtökön délután mintegy 60 leány és fiu találkozott a "Tagesspiegel" c. lap ifjusági rovatának szerkesztőségével a "Jó vagy rossz könyv?" kérdésének megvitatására. Erre az ifjusági könyvtár vezetője azért hívott meg bennünket, mert az ifjusági rovatban sok olvasó hozzánk intézett írását hoztuk nyilvánosságra... Üditő és örvendetes volt hallani, hogy a fiatal leányok és fiuk mennyi udvariassággal, kölcsönös tapintattal vitatkoztak egymással és képviseltek a vitában sokszor ellentétes álláspontot anélkül, hogy csak egyszer is személyeskedtek vagy egymás szavába vágtak volna. Kár, hogy nem hívtunk meg sok olyan felnőttet hallgatónak, akik előszeretettel mondják kézzlegyintve: "Hja, a mai fiatalság!"

Együttműködés

Mivel egy könyvtár csak úgy válhatik tartósan hasznos és eleven intézménnyé, ha az együttműködés alapjára helyezkedik, a Tiergarten-i ifjusági könyvtár a könyvállomány kiépítésére és kerékvágásba jutására fordított idő eltelte után a többi művelődési intézménnyel, am. népfőiskolával, iskolával, sajtóval, rádióval, az ifjuság támogatására felállított hivatallal stb. is felvette a kapcsolatot.

A s a j t ó , amely rövidesen a megnyitás után többször utalt a könyvtár kedvező fejlődésére, ma már az olvasóestek alkalmával rövid értesítéseket, különös alkalmakkor pedig, - mint pl. kiállítások vagy ifjusági könyvhét - , külön kis tudósításokat is közöl.

Hasonlóak a tapasztalataink a r á d i ó v a l is. Az egyik adás címe: "Mikrofonnal egy gyermekkönyvtárban", egy másiké pedig: "Meglátogatjuk Berlin legnagyobb ifjusági könyvtárát" volt. Ez utóbbi az iskolai adás számára az 1956.évi ifjusági könyvhét alkalmából hangképek alakjában is szerepelt. Az ifjusági rádió a könyvtárunkban rendezett viták és kiállítások iránt is állandó érdeklődést tanusított.

A n é p f ő i s k o l á v a l való együttműködés 1956.év novemberében kezdődött egy nyilvános összejövettel, melyet az ifjusági könyvtár és a népfőiskola közösen rendezett a "Valóban megértjük-e a fia-

talságot?" téma megbeszélésére. A fiatalság problémáival foglalkozó és ezen a téren tapasztalatokkal rendelkező közéleti személyiségeket hívtunk meg 6 előadással egybekötött beszélgetésre; ezeken ilyen témák szerepeltek: "A detektívregény, a film és a fiataloknak bíróját", "Mit olvasnak manapság gyermekeink", stb. A Berlinben megjelenő "E l t e r n b l a t t" /Szülők Lapja/ egyik 1957. évi januári beszámolójában "Egyen használjuk fel szabad időnket?" tárgyú estünkről így ír: "Annak bizonyítására, hogy ilyen szükséglet /ti. a fiatalságnak egy bizonyos körbe való bevonása/ valóban fennáll, már maga az a tény is elég, hogy a korszerűen berendezett tiergarteni ifjusági könyvtárba nap mint nap gyermekek térnek be több órára. ...

Az i s k o l a és a könyvtár szoros együttműködésének az a formája, hogy a tanulók a közművelődési könyvtárak helyiségeiben évente több órás oktatásban részesüljenek a könyvtár használatát illetően, egyelőre minden bizonnyal csak az Amerikai Egyesült Államokra és Skandináviára korlátozódik. Mindenesetre beszámolhatunk egyik igazgatónk magatartásáról, akinek kivánságára egyik háztartási szakiskola növendékei havonta egyszer a Tiergarten-i ifjusági könyvtárban a tényleges felvett olvasóórára jönnek össze. A jól felszerelt kézikönyvtáron és a tárgyszókatalóguson kívül, - melyek az olvasótermet sokszor munkahellyé változtatják át, - a mi ifjusági könyvtárunk egyébként, azon törekvéstől vezettetve, hogy ezzel az iskolai oktatást támogassa, idegen nyelvi irodalmat és szótárakat is bocsájt olvasóinak rendelkezésére.

Az együttműködés biztosítása végett választott eljárások éppenny, mint valamennyi rendezvényünk tulajdonképpen a nyilvános ifjusági könyvtár elé is kitűzött azon feladat körébe vág, hogy m i n d e n lehetőséget felhasználjunk arra, hogy az ifjuságot izlésének kifejlesztésében és művelődési éhségének csillapításában támogassuk, képzelőtehetségét előmozdítsuk és a fiatal embereket a jó és szép befogadására alkalmassá tegyük. Hogy ennek a munkának - ha eredményes akar lenni - sokszor nem szabad a hagyományos utakon haladnia és így ezt a tevékenységet nem lehet mindig a szorosabb értelemben vett könyvtári feladatok korlátai közé szorítani, azt nem a mi tapasztalataink igazolták először. A fentebbiek során vázolt együttműködés minden szükségessége és értéke ellenére a döntő tényező az olvasószolgálat terén eredményes munkát felmutatni kívánó ifjusági könyvtár számára mégiscsak a magukkal a f i a

t a l o l v a s ó k k a l v a l ó k a p c s o l a t , melyet napi munkája során újra és újra kell biztosítani. Mert ennek létesítésében bizalom áll a bizalommal szemben. Ez nemcsak abban jut kifejezésre, hogy az olvasók megbecsülik a könyvtár berendezési tárgyait és hogy a vitá- estek során fegyelmezett magatartást tanúsítanak, hanem abból is kitű- nik, hogy az állományellenőrzés alkalmával 150.000 kötet kikölcsönzése után a kimutatott hiány mindössze csak 36 kötetet, vagyis 0,4 %-ot tett ki. Ezzel nyilvánvalóvá válik, hogy a fiatal olvasók az általunk előle- gezett bizalmat nagyra értékelik és viszonzozzák is.

Hogy mit gondolnak maguk az olvasók az "ő" könyvtárukról, azt sokan kifejezésre juttatták abban a vendégkönyv-félében, amelynek a "Mein Ur- teil" /Véleményem/ címet adtuk. Egyik felnőtt látogatónk - maga is két gyermek anyja - egy alkalommal áttanulmányozta ezt a könyvet és maga is kinyilvánította a saját véleményét: "Az a követelmény, hogy van olyan városi könyvtárunk, amelynek felszerelése és berendezése annyira vonzó, hogy a mi - állítólag már csak folytatásos képestörténetek iránt érdek- lődő - nagyvárosi gyermekeinkből ezerszámra szorgalmas olvasókat alakít, továbbá, hogy ebben a könyvtárban a gyermekek nemcsak olvasni tanulnak meg, hanem a szabad kritikára is buzditást kapnak, igazán nagyon örven- detes dolog..."

Eredeti cím: Eine Jugendbücherei in der Öffentlichkeit.
Megjelent: Bücherei und Bildung, 1958. 6.sz. 280-287.lap.
OSzK.ford.sz.: 1968.
